

Het probleem van het farizeïsme

“Hij nu zei ook tot sommigen die van zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren en de overigen verachtten, deze gelijkenis: Twee mensen gingen op naar de tempel om te bidden, de een een farizeeër en de ander een tollenaar. De farizeeër ging daar staan en bad dit bij zichzelf: O God, ik dank U, dat ik niet ben zoals de overige mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook als deze tollenaar. Ik vast tweemaal in de week, ik geef tienden van al mijn inkomsten. De tollenaar echter bleef op een afstand staan en wilde zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg zich op de borst en zei: O God, wees mij, de zondaar, genadig! Ik zeg u: deze ging gerechtvaardigd terug naar zijn huis, in tegenstelling met de ander; want ieder die zichzelf verhoogt, zal worden vernederd, maar wie zichzelf vernedert, zal worden verhoogd”

Lucas 18:9-14

Hoe zie ik mijzelf en de ander?

Wij moeten op onze hoede zijn voor de gevaren van het farizeïsme, nl. huichelarij en wetticisme, evenals trouwens voor de gevaren van het ongelooft en het liberalisme. Het werkt allemaal als *zuurdeeg*, en de Heer waarschuwt Zijn discipelen ervoor (Matt. 16:6). Het probleem van het farizeïsme houdt verband met ons mensbeeld, de visie op onszelf en op de ander, maar ook met ons godsbeeld. Wij zien dat in de gelijkenis over de farizeeër en de tollenaar in Lucas 18. De farizeeër had een heel gunstige kijk op zichzelf, op zijn eigen ik, op zijn verdiensten, op zijn relatie met God. De farizeeër was zeer godsdienstig en hij nam zonder meer aan dat zijn goede werken hem aangenaam maakten bij God. En hij keek veroordelend naar de ander, die ook opging om te bidden.

Evenals Kaïn kwam hij om zo te zeggen voor Gods aangezicht met het resultaat van zijn eigen inspanningen, want hij vastte tweemaal per week en gaf tienden van al zijn inkomsten. Hij dankte God zelfs voor de gunst dat hij niet was zoals allerlei slechte mensen of zoals die andere persoon, die ook was opgegaan naar de tempel om te bidden maar op een afstand was blijven staan – die verachtelijke tollenaar, die heulde met de Romeinse bezetter! Ongetwijfeld zou God zijn gebed verhoren en hem aannemen. Maar de farizeeër vergiste zich, want ‘ieder die zichzelf verhoogt, zal worden vernederd’ (vs. 14). Het was vrome zelfverheffing.

De noodzaak van vergeving en rechtvaardiging

De tollenaar kwam echter berouwvol in Gods tegenwoordigheid. Hij schaamde zich over zijn zondige gedrag. Hij was zich ervan bewust dat hij een zondaar was. Ja, hij noemde zichzelf ‘de zondaar’, alsof hij de gróóteste der zondaren was (vgl. 1 Tim. 1:15).

Hij kwam niet met zijn eigengerechtigheid voor Gods aangezicht. Integendeel, hij vernederde zichzelf en deed boete. Hij keek ook niet naar anderen, hij had genoeg aan zichzelf. Hij sloeg zich op de borst als teken van rouw. Hij was zich ervan bewust dat hij geheel en al was aangewezen op Gods *genade*: ‘O God, wees mij, de zondaar, genadig’ (vs. 13).

Het was een kort, maar effectief gebed. Want hij werd door God aangenomen en door Hem uit het stof verhoogd. Hij ging *gerechtvaardigd* terug naar huis, in tegenstelling met de ander. Hoe kon God hem nu zoveel gunst bewijzen? Ging dat niet ten koste van Gods gerechtigheid? Nee, want er is nog iets bijzonders in dit korte gebed. Het woord voor ‘genadig zijn’ is verwant met de bijbelse woorden voor ‘verzoening’, ‘zoenoffer’ en ‘genadetroon’. God kon hem genadig zijn doordat er *verzoening* gedaan werd voor zijn zonden, doordat er een offer werd gebracht dat voldeed aan Gods heilige eisen. Welnu, wij weten dat alle offers die onder het oude verbond op het altaar werden gebracht, wezen op het werk van Christus, dat eens voor altijd is volbracht op het kruis van Golgota. Daar is de grondslag gelegd voor de verzoening van verloren zondaars met een heilig en rechtvaardig God. Zo kon ook deze tollenaar, die een heel andere kijk op zichzelf

had dan de farizeeër, vergeving vinden en vrijuit gaan. Hij had een plaatsvervangend offer nodig, en hij was zich daarvan bewust, evenals Abel. Zo werd hij om niet gerechtvaardigd – gerechtvaardigd niet op grond van werken, maar louter op grond van Gods genade. In de brief aan de Romeinen wordt dit thema verder uitgewerkt. Het geloof in het werk van Christus wordt ons tot gerechtigheid gerekend.

Sleutels tot verandering

Hoe kan men dan bevrijd worden van farizeïsme? Door een andere kijk te krijgen op onszelf, op onze goede werken, op de ander, op God Zelf. Er is een bekend bijbelhoofdstuk, en wel Filippenzen 3, dat ons zes sleutels hiertoe aanreikt aan de hand van het leven van de apostel Paulus, een bekeerde farizeeër. Het gaat om

de volgende zes punten, die ons hierbij kunnen helpen:

1. Pas op voor valse, vleeselijke godsdienst (vs. 2).
2. Vertrouw niet langer op het eigen ik (vs. 3-6).
3. Houd voor ogen waaruit je geestelijke rijkdom bestaat (vs. 7-9).
4. Leer Christus beter kennen en liefhebben (vs. 10-11).
5. Jaag Christus na en de hemelse roeping (vs. 12-16).
6. Zoek niet de aardse dingen, maar verwacht de Heer Jezus uit de hemel (vs. 17-21).

Oorsprong: [HB 17-10-2009](#)

[Boeken om de Bijbel 2009](#)

